

IEKŠPOLITIKAS ĢENERĀLDIREKTORĀTS

POLITIKAS DEPARTAMENTS **C**

PILSONU TIESĪBAS UN KONSTITUCIONĀLIE JAUTĀJUMI

Konstitucionālie jautājumi

Tiesiskums, brīvība un drošība

Dzimumu līdztiesība

Juridiskie un parlamentārie jautājumi

Lūgumraksti

Muitas sadarbība brīvības, drošības un tiesiskuma telpā

Muitas nozīme ES ārējās robežas pārvaldībā

KOPSAVILKUMS

IEKŠPOLITIKAS ĢENERĀLDIREKTORĀTS
C POLITIKAS DEPARTAMENTS: PILSOŅU TIESĪBAS UN
KONSTITUCIONĀLIE JAUTĀJUMI

PILSOŅU BRĪVĪBAS, TIESLIETAS UN IEKŠLIETAS

Muitas sadarbība brīvības, drošības un
tiesiskuma telpā

Muitas nozīme ES ārējās robežas pārvaldībā

KOPSAVILKUMS

Īss pārskats

Šajā pētījumā salīdzināta muitas pašreizējā un vēlamā loma ārējo robežu pārvaldībā. Muitas un robežsardzes līdzdalības būtiskās atšķirības, ar ko saskaramies, kavē netraucētu robežkontroli un rada drošības apdraudējumus Eiropas Savienībai un tās iedzīvotājiem, tostarp teroristu uzbrukumu draudus. Šajā pētījumā analizēti šo atšķirību iemesli un ierosināti piemēroti un starptautiskajiem standartiem atbilstoši risinājumi.

Šo dokumentu pieprasīja Eiropas Parlamenta Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja (LIBE).

AUTORS

Peter HOBGING

E-pasts: hobbing@t-online.de

Pētījumu koordinators — Eiropas Politikas pētījumu centra (CEPS) Tieslietu un iekšlietu nodaļa.

ATBILDĪGAIS ADMINISTRATORS

Andreas HARTMANN

Politikas departaments C: Pilsoņu tiesības un konstitucionālie jautājumi

Eiropas Parlamentā

B-1047, Briselē

E-pasts: andreas.hartmann@europarl.europa.eu

VALODU VERSIJAS

Oriģināls: EN

Tulkojums: BG/CS/DA/DE/EL/ES/ET/FI/FR/HU/IT/LT/LV/MT/NL/PL/PT/RO/SK/SL/SV

PAR REDAKTORU

Lai sazinātos ar direktorātu vai pieteiktos tā ikmēneša informatīvajam izdevumam, lūdzu, rakstiet:

poldep-citizens@europarl.europa.eu.

Teksts pabeigts 2011. gada aprīlī.

© Eiropas Parlaments, Brisele, 2011. gads.

Šis dokuments ir pieejams tīmekļa vietnē:

<http://www.europarl.europa.eu/studies>

ATRUNA

Tikai autors ir atbildīgs par šajā dokumentā paustajiem uzskatiem, kas var atšķirties no Eiropas Parlamenta oficiālās nostājas.

Dokumentu atļauts pavairot un tulkot nekomerciālos nolūkos, ja tiek norādīta atsauce uz avotu un izdevējam tiek nosūtīts iepriekšējs paziņojums un izdevuma eksemplārs.

KOPSAVILKUMS

Pamatinformācija

Robežām, kas veido Eiropas Savienības un it īpaši tās brīvības, drošības un tiesiskuma telpas ārējo robežu, ir īpaša nozīme kā durvīm uz pasauli un kā visu ienākošo un izejošo plūsmu filtram. Pildot šo funkciju, tām jānodrošina divas vērtības, proti, brīvas pārvietošanās tiesības, no vienas puses, un nepieciešamība garantēt Eiropas Savienībai un tās iedzīvotājiem aizsardzību pret apdraudējumiem, no otras puses. Šo robežu pārvaldība ir sarežģīts uzdevums, jo pienācīgi jāņem vērā dažādi mērķi.

Lai gan tradicionāli robežsardzes/policijas (personu kontrole) un muitas (preču kontrole) uzdevumi ir tikuši piesardzīgi nošķirti, šķiet, šī stabilā sistēma pēkšņi tika apdraudēta 2010. gada beigās, kad Eiropu satrauca ziņa par neatklātu teroristu ieroču tranzītu cauri lielai daļai Eiropas Savienības teritorijas, līdz tas tika apturēts Apvienotajā Karalistē (tā sauktais „Jemenas bumbu plāns”). Vairākas policijas iestādes izmantoja šo incidentu, lai pieprasītu policijas kompetenci visā kravas pārvadājumā ar gaisa transportu nozarē, turklāt ES muitas pašreizējās darbības rūpīgāka analīze apstiprināja, ka muiža ir ļoti attālinājusies no darbības Eiropas Savienības līmenī. Plānojot integrētu robežu pārvaldību nākotnē, galvenajos politikas dokumentos, piemēram, Stokholmas programmā un Iekšējās drošības stratēģijā, muitas eksistence tika faktiski ignorēta.

Šāda situācija ir pretrunā ne tikai senām Eiropas tradīcijām, bet arī pašreizējai praksei citur pasaulē.

Mērķi

Šā pētījuma mērķi ir analizēt šo diezgan neparasto situāciju un tās iemeslus un izstrādāt iespējamus risinājumus, lai Eiropas Savienības robežu pārvaldība atbilstu jaunākajiem starptautiskajiem standartiem. Šai sakarībā pētījumā sniegti vairāki ieteikumi Eiropas Parlamenta LIBE komitejai, kas ļaus tai noteikt muitas lomu jaunajā ES robežu pārvaldības regulējumā, ko paredz Stokholmas programma un ES nākotnes stratēģija muitas sadarbības jomā.

Ņemot vērā sākotnējās prasības, jāveic šādi pasākumi:

- jānosaka, kāpēc muiža izslēgta no ES līmeņa robežu pārvaldības;
- jānovērtē ES muitas iestāžu kapacitāte attiecībā uz to, kādā mērā tās atbilst ārējo robežu efektīvas pārvaldības kritērijiem no regulatīvā, kā arī drošības viedokļa;
- jāsalīdzina pašreizējais ES integrētais robežu pārvaldības modelis, ko 2006. gadā noteikusi Padome, ar starptautiskās sabiedrības, it īpaši Pasaules Muitas organizācijas, noteiktajiem standartiem un
- jānoskaidro, vai nesenā Eiropas integrācija ar tās savdabīgo pirmā un trešā pīlāra dalījumu nav veicinājusi īpašā modeļa, kas paredz īstenot tikai Eiropas politiku, attīstību.

Pētījumā ir ne tikai konstatētas problēmas, bet arī izklāstīti risinājumi, kas var palīdzēt atjaunot muitas nozīmi un pielāgot ES robežu pārvaldību starptautiskajiem standartiem.

IETEIKUMI

- 1. ieteikums. Eiropas Parlamentam būtu rūpīgi jāseko līdzi notikumiem, kas saistīti ar integrētās robežu pārvaldības (IRP) koncepciju Eiropas Savienībā. Patlaban izmantotā pieeja tika izstrādāta vēl pirms Lisabonas līguma pieņemšanas, proti, tā joprojām balstās uz starpvaldību darba metodēm, kas noteiktas LES bijušajā VI sadaļā, nenodrošinot pienācīgu kontroli no Eiropas Parlamenta un Eiropas Savienības Tiesas puses. Tā kā šajā pieejā uzsvars galvenokārt likts uz policijas iestāžu veiktu personu kontroli un pietiekama uzmanība nav pievērsta muitas pienākumam nodrošināt kravu drošību, tā neatbilst starptautiskajiem standartiem un, ņemot vērā to, ka pienācīgi netiek iesaistītas muitas iestādes, nenodrošina pietiekamu ārējo robežu aizsardzību un pārvaldību.
- 2. ieteikums. Eiropas Parlamentam būtu jāpieprasa Komisijai un Padomei paskaidrot, kā tās plāno pārskatīt pašreizējo IBM koncepciju, ko 2006. gada decembrī noteica Padome, lai paredzētu tajā muitas iestāžu aktīvu līdzdalību. Nesenie notikumi, piemēram, plāns nosūtīt Jemenas bumbas ar gaisa transportu, ko atklāja 2010. gada oktobrī, un tā saukto „netīro bumbu” trauksme Itālijas ostā Dženovā 2011. gada februārī skaidri parāda, ka Eiropas drošību apdraud ne tikai teroristu ieceļošana, bet arī teroristu nosūtītas ierīces, kas paslēptas kravas konteineros. Turklāt vairāk uz iedzīvotājiem/uzņēmumiem vērstas robežkontroles pieejas (selektīva un uz risku pamatota kontrole, nevis visu iedzīvotāju/uzņēmumu regulāra pārbaude) izmantošana muitas darbā robežapsardzībā ieviestu inteliģentākas koncepcijas.
- 3. ieteikums. Eiropas Parlamentam būtu jāizmanto patlaban veiktā *FRONTEX* novērtēšana un *FRONTEX* Regulas (EK) Nr. 2007/2004 grozīšanas procedūra, lai atbalstītu *FRONTEX* skaidri izteikto vēlmi atrast kompetentu partneri muitas jautājumu risināšanā. Šim partnerim būtu jāpārstāv muita visās tās kompetences jomās, proti, gan regulatīvu, gan arī drošības jautājumu risināšanā. Tāpēc Padomes Muitas sadarbības jautājumu darba grupa nebūtu piemērota izvēle.
- 4. ieteikums. Šai sakarībā ir nepieciešams Parlamenta atbalsts, lai izveidotu atbilstīgu iestādi, kas būtu *FRONTEX* sadarbības partneris muitas jautājumu risināšanā, proti, tā varētu būt autonoma Eiropas aģentūra (Eiropas Muitas aģentūra) vai, ja šādas aģentūras izveide nebūtu iespējama budžeta apsvērumu dēļ, kopēja iestāde, kas izveidota, sadarbojoties ar Eiropas Biroju krāpšanas apkarošanai (*OLAF*). Uz Eiropas Savienību vērstas muitas pārliecinoša klātbūtne IRP arhitektūrā veicinātu arī Eiropas robežsardzes sistēmas turpmāku attīstību skaidras Eiropas identitātes garā.

IEKŠPOLITIKAS ĢENERĀLDIREKTORĀTS

POLITIKAS DEPARTAMENTS PILSONŪ TIESĪBAS UN KONSTITUCIONĀLIE JAUTĀJUMI

Loma

Politikas departamenti ir pētniecības struktūrvienības, kas sniedz specializētus padomus komitejām, starpparlamentu delegācijām un citām parlamentārām struktūrvienībām.

Politikas jomas

- Konstitucionālie jautājumi
- Tiesiskums, brīvība un drošība
- Dzimumu līdztiesība
- Juridiskie un parlamentārie jautājumi
- Lūgumraksti

Dokumenti

Apskatiet Eiropas Parlamenta mājas lapu:
<http://www.europarl.europa.eu/studies>

FOTOMATERĀLI:
iStock International Inc.

